

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ АЛЬ-ФАРАБИ
AL-FARABI KAZAKH NATIONAL UNIVERSITY

ЭКОНОМИКА ЖӘНЕ БИЗНЕС ЖОҒАРЫ МЕКТЕБІ
ВЫСШАЯ ШКОЛА ЭКОНОМИКИ И БИЗНЕСА

Менеджмент және маркетинг кафедрасы
Кафедра менеджмента и маркетинга

V ХАЛЫҚАРАЛЫҚ
ФАРАБИ ОҚУЛАРЫ
Алматы, Қазақстан, 2018 жыл, 3-13 сәуір

Студенттер мен жас ғалымдардың
“ФАРАБИ ӘЛЕМІ”
атты халықаралық ғылыми конференция
МАТЕРИАЛДАРЫ
Алматы, Қазақстан, 2018 жыл, 9-11 сәуір

V МЕЖДУНАРОДНЫЕ
ФАРАБИЕВСКИЕ ЧТЕНИЯ
Алматы, Казахстан, 3-13 апреля 2018 года

МАТЕРИАЛЫ
Международной научной конференции
Студентов и молодых ученых
“ФАРАБИ ӘЛЕМІ”
Алматы, Казахстан, 9-11 апреля 2018 года

V INTERNATIONAL
FARABI READINGS
Almaty, Kazakhstan, April 3-13, 2018

MATERIALS
Of International Scientific Conference
Of Students and Young Scientists
Almaty, Kazakhstan, April 9-11, 2018

Алматы
«Қазақ университеті»
2018

ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ МЕМЛЕКЕТТІК-ЖЕКЕ МЕНШІК ӘРІПТЕСТІГІНІҢ ИНСТИТУЦИОНАЛДЫҚ ЖӘНЕ ЗАҢНАМАЛЫҚ БАЗАСЫ

Домалатов Е.Б.
эл-Фараби атындағы ҚазҰУ, ЭЖБЖМ
«Мемлекеттік және жергілікті басқару» мамандығының 2-курс докторанты

Ғылыми жетекші
Тургинбаева А.Н.
э.ғ.д., профессор м.а.

Кіріспе. Қазіргі таңда әлемдік экономиканың қарқынды дамуы үшін экономиканың барлық саласы бірыңғай дамуы шарт. Дегенмен, мемлекеттік экономиканың тұрақтылығы мен бәсекеге қабілеттілігін тек мемлекет ғана жүзеге асыра алмағандықтан, ел экономикасына қосымша жеке қаражат көздеріне тәуелді болып келеді. Осы орайда әлемдік тәжірибеде ең ыңғайлы экономикалық тұрақтылық пен экономикалық өсім және әлеуметтік маңызы салалардың дамуына оң әсер ететін механизм ретінде мемлекеттік-жеке меншік әріптестік қарастырылады. Бұл саланың Қазақстан Республикасындағы институционалдық және заңнамалық базасын зерделеу бүгінгі күні қазақстандық ғалымдар қауымдастығының алдында тұрған ең негізгі сауалдардың бірі болып табылады. Себебі дәл осы негізгі фактордың арқасында ғана мемлекеттік-жеке меншік әріптестік өзінің даму жолына түсіп, ел экономикасының барлық саласында МЖӘ механизмдері қолданылу мүмкін.

Зерттеу мақсаты. Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік-жеке меншік әріптестігінің дамуындағы институционалдық және нормативтік-құқықтық типологиясын талдау.

Зерттеу нәтижесі мен оның талдауы. Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік-жеке меншік әріптестік тәуелсіздік алған жылдан бастап ел экономикасының өркендеп дамуының катализаторы ретінде қарастырылды. Дегенмен заңнамалық базасы бертін ғана қалыптаса бастады және мемлекеттік-жеке меншік әріптестігінің Қазақстан экономикасындағы рөлі туралы теориялық және тәжірибелік зерттеулер аз. Сол себепті бұл жұмыста ең алдымен Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік-жеке меншік әріптестігінің қалыптасып, даму хронологиясын талдап көрсек (кесте-1).

Кесте 1. Қазақстандағы мемлекет пен жеке сектор әріптестігінің тарихнамасы

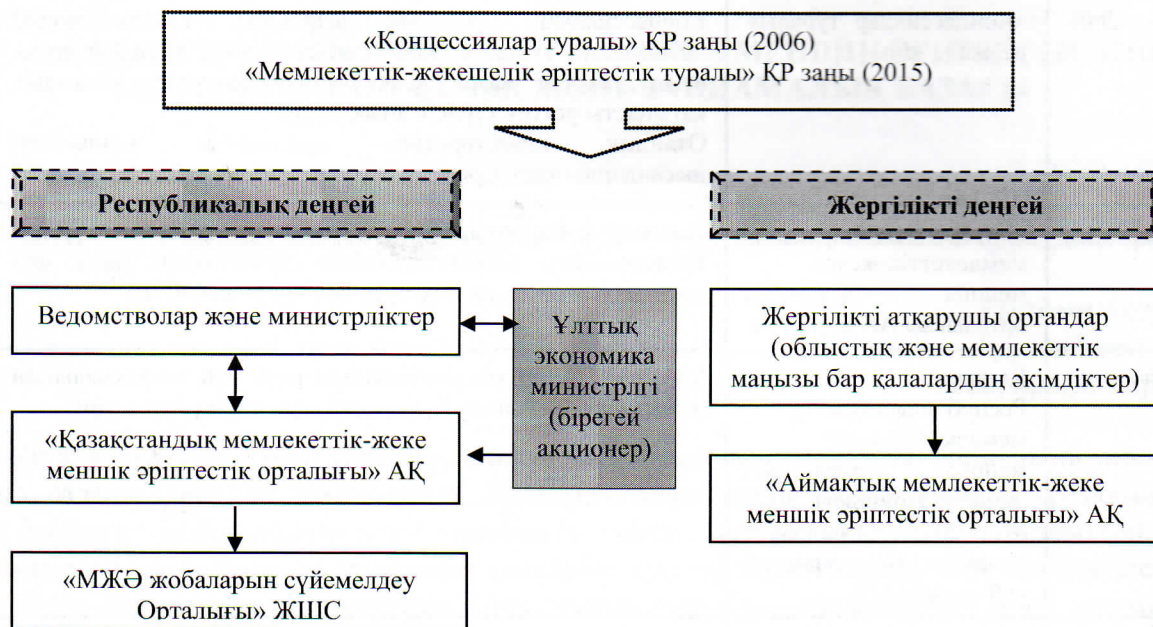
Кезең	Кезең негізі	Ерекшелігі
90-шы жылдардың басы	Алғаш рет мемлекет үшін жаңа болып табылатын мемлекет пен жеке сектор арасындағы әріптестік механизмдері қолданыла бастады.	Мемлекеттің заңды тұлғалардың жарғылық капиталында жеке сектормен тең, мемлекеттік меншіктегі нысандарды сенімгерлік басқару, мемлекеттік сатып алу, жекешелендіру. МЖӘ негізінен мемлекеттік активтерді басқарумен сипатталған.
23 желтоқсан 1991 ж.	«Концессиялар туралы» ҚР алғашқы заңы [1]	Шетелдік инвесторға мемлекеттік меншікті, жерді, табиғи ресурстарды жалға беру шарттары айқындалды. Қазақстан Республикасының территориясындағы шетелдік инвесторларға нысандарды концессиялық берудегі ұйымдастырушылық, экономикалық және құқықтық шарттарды реттеу

7 шілде 2006 ж.	«Концессиялар туралы» ҚР жаңа заңы [2]	Концессияның құқықтық шарттары, концессионерді мемлекеттік қолдау мен концессиялық келісім-шартқа отыру, жүзеге асыру және тоқтату ысындағы қоғамдық қатынасты реттеу түрлері анықталды. Отандық инвесторларға мемлекеттік меншіктегі нысандарды құру құқығын беру мүмкіндігі пайда болды.
2008 ж.	«Қазақстандық мемлекеттік-жеке меншік әріптестік орталығы» АҚ құрылды	Қызметі: жобалардың экономикалық сараптамасын жүргізу, Қазақстандағы МЖӘ жүйесінің стратегиялық даму мен заңнамалық ортасын жақсарту бойынша жұмыстар.
2011 ж.	Қазақстан Республикасында мемлекеттік-жеке меншік әріптестікті дамыту жөніндегі 2011 – 2015 жылдарға арналған бағдарламасы қабылданды [3]	Мақсаты: МЖӘ механизмдерінің ролі мен маңыздылығын жоғарылату бойынша іс-шаралар кешенін жүзеге асыру.
2013-2014 жж	МЖӘ аймақтық орталықтары құрылды	Аймақтық МЖӘ жобаларын сүйемелдеу.
2014 ж.	МЖӘ жобаларын сүйемелдеу Орталығы құрылды	Жобаларды дайындау және оларды құрылымдау кезеңінде, жоба қатысушылары арасында келіссөздерді өткізу ысында, сондай-ақ потенциалды МЖӘ жобаларын қаржыландыру құрылымын бойынша ұсыныстар әзірлеу бойынша жұмыстар атқарады.
2015 ж.	«Мемлекеттік-жекешелік әріптестік туралы» ҚР заңы қабылданды [4]	МЖӘ механизмдерін қолдану аясындағы (сферасын) шектеуді алуды көздейді. МЖӘ қатысушыларының субъектілік құрамын кеңейтеді, МЖӘ жобалар бойынша бастамашылық ету және әзірлеу ысында жеке сектордың ролін арттырады.
Ескерту: [1, 2, 3, 4] әдебиеттерінің негізінде автормен құрылды		

Әлемдік тәжірибе көрсеткендей мемлекет деңгейіндегі МЖӘ институционалдық инфрақұрылымы келесі төрт деңгейде тұруы қажет [5]:

- 1) Мемлекеттік деңгей
- 2) Аймақтық деңгей
- 3) Ведомстволық (министрлік, салалық)
- 4) Кәсіби бірлестіктер деңгейі

Ал Қазақстан Республикасындағы МЖӘ ұйымдастырушылық және институционалдық базасын қарастыратын болсақ, негізінен екі деңгейді ажыратып көре аламыз, ол Республикалық және жергілікті деңгейлер болып табылады. Бұл туралы ҚР Мемлекеттік-жекешелік әріптестік туралы заңында және Қазақстандық мемлекеттік-жеке меншік әріптестік орталығының дайындаған «Ақ кітабында» атап көрсетілген. Аталған ақпарат көздерімен таныса келе біз төменде көрсетілгендей Қазақстан Республикасының институционалдық және заңнамалық базасының сұлбалық схемасын әзірледік (сурет 1)

Ескерту: автормен құрылды

Сурет 1. ҚР-ғы МЖӘ институционалдық және заңнамалық базасы

Жоғарыдағы негізгі мәліметтер баяндалған 1 кесте мен 1 суреттегі ақпаратқа сүйенер болсақ келесідей қорытынды жасауға болады:

1. МЖӘ заңнамалық базасының қалыптасу кезеңі әлі жалғасып жатқандығын көреміз. Себебі МЖӘ саласын нақты ашатын «Мемлекеттік-жекешелік әріптестік туралы» ҚР заңы 2015 жылы ғана қабылданды және механизмдер толық көрсетіліп баяндалмаған. Бұл өз кезегінде аталған заңға әлі өзгерістер енгізу қажеттігі туындап отыр.

2. Біздің зерттеуіміздің негізгі нысаны болып табылатын инновация саласындағы МЖӘ туралы нақты баптардың жоқтығы және әріптестік механизмдері көрсетілмеген. Сол себепті аталған заңға қосымша инновациялық қызмет саласындағы МЖӘ дамыту бағдарламасын әзірлеп жүзеге асыру қажеттілігі туындап тұр.

3. Бүгінде МЖӘ келесі экономика салаларында жүргізіледі: ауыл шаруашылығы, білім беру, дене шынықтыру және спорт, денсаулық сақтау, Жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары, инфрақұрылым, кәсіпкерлік, Көлік және көлік логистикасы, мәдениет, туризм, тұрмыстық-қатты қалдықтар нысандарын басқару, тұрғын үй құрылысы, энергетика және тұрғын үй-коммуналдық шаруашылығы, қоршаған ортаны қорғау, қоғамдық тәртіп сақтау, құрылыс, әлеуметтік сфера. Дегенмен инновациялық қызметтің сол салалардың бірінде болмауы өкінішті жағдай болып отыр. Сол себепті бұл бекітілген тізімге «Ғылым және инновациялар» атты саланы енгізу қажет деп есептейміз. Тек сол жағдайда ғана жоғарыдағы 2 суреттегі Республикалық және жергілікті деңгейдегі МЖӘ бойынша уәкілетті органдар арнайы сол сала бойынша қызмет етуі шарт деп есептейміз және бұл мәселе өз орнынан қозғалады.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. «Концессиялар туралы» ҚР алғашқы заңы, 23 желтоқсан 1991 ж. [электронды ресурс] – http://online.zakon.kz/Document/?doc_id=1000820
2. «Концессиялар туралы» ҚР жаңа заңы, 7 шілде 2006 ж. [электронды ресурс] – http://online.zakon.kz/Document/?doc_id=30062571
3. Қазақстан Республикасында мемлекеттік-жеке меншік әріптестікті дамыту жөніндегі 2011 – 2015 жылдарға арналған бағдарламасы, 2011 ж. [электронды ресурс] – <http://adilet.zan.kz/eng/docs/P1100000731>
4. «Мемлекеттік-жекешелік әріптестік туралы» ҚР заңы қабылданды, 2015 ж. [электронды ресурс] – https://online.zakon.kz/m/Document/?doc_id=37704720#pos=149;-42&sel link=1005957088

КРАУДСОРСИНГ: КОЛЛЕКТИВНЫЙ РАЗУМ КАК ИНСТРУМЕНТ РАЗВИТИЯ ВУЗОВ КАЗАХСТАНА

Аскеров А.А.

КазНУ имени аль-Фараби, ВШЭиБ

докторант 2 - курса по специальности «Инновационный менеджмент»

В 2006 году в журнале Wired в статье Джеффа Хау «The Rise of crowdsourcing» был впервые введен термин «Краудсорсинг». Что в переводе с английского языка означает «crowd» — «толпа» и «sourcing» — «использование ресурсов».

Актуальности данной темы, тем что данный метод можно использовать во всех сферах начиная от частного сектора до государственного и смешанного с привлечением общества и граждан своей или другой страны.

Краудсорсинг является тем механизмом, где талантливые люди генерируют новые идеи, находят новые пути решения или помогая проведения исследования, давая таким образом возможность воплотить свои идеи в реальность и при этом также можно получив вознаграждения.

Мировой практике используют четыре типа краудсорсинга Джеффа Хау:

1. краудсоздание (crowdcreation);
2. краудфинансирование (crowdfunding);
3. краудголосование (crowdvoting);
4. "мудрость толпы" (crowd wisdom или wisdom of the crowd).

Но также до не давнего времени появился и пятый тип «Краудрекрутинг».

Определение краудсорсинга звучит таким образом: выполнение работы одного специалиста большой группой людей [1].

Модель использования краудсорсинга включает организацию, методологию и подготовленные кадры, которые настроены под решение определенных задач развития исходя из заданных условий [2].

Задачами краудсорсинга являются:

- а) сбор и обработка информации,
- б) сбор и обработка конструктивных идей;
- в) сбор предложений к проектам документам;
- г) формирование независимых экспертов.

Как правило, различают следующие виды краудсорсинга:

- пассивный (только на прием) и активный (конструктивный диалог);
- внутренний (в пределах организации или сообщества экспертов) и внешний (без ограничений);
- традиционный (нахождение лучшей идеи среди множества идей) и синтеллектуальный (нахождение множества лучших идей на основе их коллективного отбора).

Сегодня интернет заполнен тысячами сайтами, механизмами, различными программными комплексами, для выполнения различных задач краудсорсинга. Из которых некоторые платформы независимы, а другие спонсируются различными брендами: Nike, Coca-Cola, Fiat, Ford, Procter&Gamble, Starbucks, Nokia, Сбербанк и др.

Примерами краудсорсинга могут служить веб-сайт Look at me, Википедия, Witology и Хабрахабр, где люди могут сами выкладывать полезную информацию. Также с помощью этого метода в интернете в Японии после землетрясения и аварии на атомной электро-

СОДЕРЖАНИЕ

ЭФФЕКТИВНОЕ УПРАВЛЕНИЕ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВОЙ
ТРАНСФОРМАЦИИ ЭКОНОМИКИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

Маканова А.У., Смагулов К.Е. «Текущее состояние и перспективы применения технологии блокчейн в Казахстане в условиях глобализации» - научный руководитель Мухтарова К.С.	3
Советова С.Ж. «Роль конкурентоспособности предприятия в современной экономике» - научный руководитель Ревина С.Ю.	6
Сопбекова Н. «Основные тенденции развития цифрового маркетинга» - научный руководитель Алшынбай А.М.	8
Домалатов Е.Б. «Қазақстандағы мемлекеттік-жеке меншік әріптестігінің институтционалдық және заңнамалық базасы» - ғылыми жетекші Тургинбаева А.Н.	10
Аскеров А.А. «Краудсорсинг: коллективный разум как инструмент развития вузов Казахстана»	13
Tashanova D. «Intellectual capital, innovations and economic development in Kazakhstan» - supervisor Shedenov U.K.	16
Eltai A.M. «Analysis of state measures to develop innovative activities» - supervisor Shedenov U.K.	18
Шарапиева М.Д. «Экономикалық өсу шартында көліктік инфрақұрылым қызметінің тиімділігін бағалау» - ғылыми жетекші Оспанов С. С.	21
Тулбаева Н.Т. «Цифровая экономика: особенности и тенденции развития в РК» - научный руководитель Якубова Т. Н.	24
Дәулетбайұлы Б. «Аймақтарда инновациялық жобаларды жүзеге асыру мәселелері» - ғылыми жетекші Аубакиров А.А.	26
Меңғалиева Г. И. «Компанияның инновациялық қызметін ұйымдастыру және басқару әдістері» - ғылыми жетекші Купешова С.Т.	29
Tunybekova A.S. «Marketing actions for increasing efficiency of the enterprise activity» - scientific advisor Akhmetova Z.B.	31
Көптілеуова Н.Б. «Қазақстандық кәсіпорындардың инновациялық қызметін басқару мәселелері» - ғылыми жетекші Смагулова Г.С.	34
Тулеу А.Б. «Ауыл шаруашылығында инновациялық үрдістерді басқарудың шетелдік тәжірибесі және оны Қазақстанда қолдану мүмкіндіктері» - ғылыми жетекші Мылтықбаева А.Т.	37
Амандықова М.Т. «Мемлекеттік қызметтің тиімділігін бағалау жүйесі» - ғылыми жетекші Смагулова Г.С.	40
Нурқабек М.М. «Сандық трансформацияның адам ресурстарын басқаруға әсері»- ғылыми жетекші Мылтықбаева А.Т.	42
Khalid A.A. «Key skills of a digital project manager» - scientific supervisor Zakirova A.T.	44
Сулейменов С.К. «Внедрение цифровых технологий в управление бизнесом в аэропортах» - научный руководитель Закирова А.Т.	47
Төлешова Б.Ә. «Инновациялық жобаларды салалар бойынша жүзеге асыру мәселелері» - ғылыми жетекші Смагулова Г.С.	50
Әлтай Е. «Инновациялар – кәсіпорынның бәсекеге қабілеттілігін қалыптастырушы негізгі фактор» - ғылыми жетекшісі Купешова С.Т.	53
Кашкенова Г.С. «Мемлекеттік-жеке меншік әріптестіктің Қазақстанның инновациялық саласын дамытудағы ролі» - ғылыми жетекшісі Купешова С.Т.	55
Orazkulova S.S. «Ways of improving the system of public administration in the republic of Kazakhstan» - scientific adviser Shedenov U.K.	58
Орынбасар А. «Қазақстан Республикасындағы инновациялық қызметті мемлекеттік реттеу» - ғылыми жетекшісі Купешова С.Т.	60
Сансызбаева А.Б. «Развитие инновационной деятельности в условиях цифровой трансформации экономики в Республике Казахстан» - научный руководитель Сокира Т.С.	63
Дуйсебаев М.М. «Современное состояние туристического сектора РК и перспективы его дальнейшего развития» - научный руководитель Сокира Т.С.	66
Танасогло Е. «Зарубежный опыт организации инновационной деятельности в условиях цифровой трансформации экономики Казахстана» - научный руководитель Тургинбаева А.Н.	69
Орынбасар С.Б. Оңай» транспорттық төлемақы жүйесінің тиімділігі» - ғылыми жетекші Закирова А.Т.	72
Сақыбай Ж.А. «Көтерме сауда кәсіпорындарындағы өткізу саясатының ерекшеліктері» - ғылыми жетекші Бейжанова А.Т.	74